

Unitat de Psicologia Evolutiva i de l'Educació
Departament de Psicologia de l'Educació

Professor: Carles Monereo Font (teoria i pràctica)

OBJECTIUS

- Comprendre el concepte d'estratègia d'aprenentatge i la seva incidència determinant en la pràctica educativa.
- Analitzar les principals estratègies que poden afavorir l'aprenentatge de continguts específics dins les diferents àrees curriculars.
- Conèixer els principals mètodes d'ensenyament estratègic i valorar la importància del seu domini per part del professorat.
- Aplicar els coneixements adquirits a l'elaboració i aplicació d'un Projecte instruccional centrat en les Estratègies d'Aprenentatge.

TEMARI

TEMA 1: Les estratègies d'aprenentatge: marc conceptual.

- 1.1. El concepte d'estratègia en el sí de l'enfocament constructivista de l'ensenyament-aprenentatge: la construcció del coneixement condicional o "estratègic".
- 1.2. Nocions vinculades al concepte d'estratègies d'aprenentatge: capacitats, habilitats, procediments, mètodes i tècniques.
- 1.3. La capacitat metacognitiva i les estratègies d'aprenentatge.

TEMA 2: Tractament de les estratègies d'aprenentatge en el currículum escolar

- 2.1. L'avaluació de les Estratègies d'Aprenentatge.
- 2.2. Model instruccional per l'Ensenyament-Aprenentatge d'Estratègies.
- 2.3. Mètodes d'ensenyament de les estratègies (I).
- 2.4. Mètodes d'ensenyament de les estratègies (II).
- 2.5. Programes generals per "Ensenyar a Pensar" (I).
- 2.6. Programes específics integrats en el currículum escolar (II).

TEMA 3: Disseny d'Unitats Didàctiques a les diferents etapes educatives

- 3.1. Ús estratègic de procediments per afavorir l'aprenentatge de la lectura.
- 3.2. Ús estratègic de procediments per afavorir l'aprenentatge de la escriptura.
- 3.3. Ús estratègic de procediments per afavorir l'aprenentatge de les matemàtiques.
- 3.4. Ús estratègic de procediments per afavorir l'aprenentatge de les Ciències.
- 3.5. Ús estratègic de procediments interdisciplinars: els mapes de conceptes i la presa d'apunts.

METODOLOGIA

La metodologia d'ensenyament tractarà de ser coherent en tot moment amb l'enfocament psicopedagògic subjacent als continguts de l'assignatura, en aquest sentit sovint el "missatge serà el propi mitjà". Concretament es treballarà en diferents dinàmiques grupals i amb procediments de modelatge, interrogació, anàlisi i discussió, cooperació i "ensenyament recíproc".

BIBLIOGRAFIA BÀSICA

- Ashman, A. i Conway, R. (1990). *Estrategias cognitivas en Educación Especial*. Madrid: Santillana.
- Beltran, J. (1993). *Procesos, estrategias i técnicas de aprendizaje*. Madrid: Síntesis.
- Bruer, J.T. (1995). *Escuelas para pensar. Una ciencia del aprendizaje en el aula*. Barcelona: Paidós.
- Cassidy, M. i Baumann, J.F. (1986). Cómo incorporar las estrategias de control de la comprensión a la enseñanza con textos básicos de lectura. *Comunicación, Lenguaje y Educación*, **1**, 45-50.
- Castelló, M. (1995). Estrategias argumentativas: escribir para convencer. *Textos*, **6**, 97-106.
- Castelló, M. i Monereo, C. (1996). Un estudio empírico sobre la enseñanza y el aprendizaje de estrategias para la composición escrita de textos argumentativos. *Infancia y Aprendizaje*, núm. 74.
- Entwistle, N. (1988). *La comprensión del aprendizaje en el aula*. Barcelona: Paidós.
- Gagné, E. D. (1991). *La Psicología Cognitiva del aprendizaje escolar*. Madrid: Aprendizaje-Visor.
- Mayor, J.; Suengas, A. i Gonzalez Marques, J. (1993). *Estrategias metacognitivas. Aprender a aprender y aprender a pensar*. Madrid: Síntesis.
- McClure, S. i Davies, P. (1994). *Aprender a pensar, pensar en aprender*. Barcelona: Gedisa.
- Melot, A.M. i Nguyen, A. (1987). *El conocimiento de los fenómenos psicológicos*. En Oleron, P. *El niño: su saber y su saber hacer*. Madrid: Morata; 226-286.
- Monereo, C. (1990). Las estrategias de aprendizaje en la Educación formal: enseñar a pensar i sobre el pensar. *Infancia i Aprendizaje*, **50**; 3-25.
- Monereo, C. (Coord.); Castelló, M.; Gimeno, X.; Palma, M.; Pérez Cabaní, M.L.; Pifarré, M. i PRAT, I. (1992-93). *Aprendo a pensar*. (Libro del alumno, manual del profesor i cuadernos de verano de primero a sexto de Educación Primaria). Madrid: PASCAL.
- Monereo, C. (Coord.), Castelló, M.; Clariana, M.; Palma, M. i Pérez Cabaní, M.L. (1995). *Estrategias de enseñanza-aprendizaje*. Barcelona: Graó (2na edició).
- Monereo, C. (1995). Enseñar a conciencia: ¿hacia una didáctica metacognitiva?. *Aula de innovación educativa*, **34**; 74-80.
- Monereo, C. i Castelló, M. (1996) *Las estrategias de aprendizaje. Como incorporarlas a la práctica educativa*. Barcelona: edebé.

- Monereo, C. i Perez Cabani, M.L. (1996) La incidencia de la toma de apuntes sobre el aprendizaje significativo. Un estudio en enseñanza superior. *Infancia y Aprendizaje*, núm. 73; 65-86.
- Monereo, C. (Coord.), Barberà, E.; Castelló, M.; Palma, M. i Pérez Cabaní, M.L. (1996). *Aprender a estudiar a la Universitat*. Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya.
- Monereo, C. i Solé, I. (Coord.) *El asesoramiento psicopedagógico: una perspectiva profesional y constructivista*. Madrid: Alianza Editorial (en prensa).
- Monogràfic *Cuadernos de Pedagogia*, nº 237, juny de 1995.
- Nisbet, J, i Shucksmith, J. (1986). *Estrategias de aprendizaje*. Madrid: Santillana, 1987.
- Novak, J. i Gowin, D.(1988). *Aprendiendo a aprender*. Barcelona: Martinez Roca.
- Pozo, J.I. et. al. (1994). *La solución de problemas*. Madrid: Santillana.
- Serafini, Ma. T. (1991). *Como se estudia. La organización del trabajo intelectual*. Barcelona: Paidós.
- Solé, I. (1992). *Estrategias de lectura*. Barcelona: Graó/ICE.
- Torre, J.C. (1992). *Aprender a pensar i pensar para aprender*. Madrid: Narcea.
- Valls, E. (1993). *Los procedimientos: aprendizaje, enseñanza y evaluación*. Barcelona: ICE/Horsori.
- Yuste, C. (1993). *Los programas de mejora de la inteligencia*. Madrid: Cepe.

AVALUACIÓ

L'avaluació es realitzarà en base al desenvolupament i presentació d'un Projecte realitzat en un grup reduït, consistent en l'estudi, aplicació i/o anàlisi de les estratègies d'aprenentatge en algun àmbit educatiu, vinculat a un programa de formació general o a un contingut curricular específic.